

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและ สถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
ชื่อผู้วิจัย	เมตตา แสงวงลาภ
ปีที่วิจัย	2565 – 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม
กับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ
ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุตรดิตถ์ เขต 1 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและ
สถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการ
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหาร
แบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและ
การเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 และ 5) เพื่อขยายผลรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ
ภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ
ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุตรดิตถ์เขต 1 มีวิธีดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษา
และสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2565 ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน
265 คน ใช้ตารางของเครจซี-และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้มาโดยการเลือก
แบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สถานศึกษาและหัวหน้า
ฝ่ายวิชาการ จำนวน 10 คน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 กับกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2566 คือ โรงเรียนบ้านนาอิชาง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ครู จำนวน 14 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 42 คน และภาคีเครือข่ายและผู้ประกอบการ จำนวน 10 คน โดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ในปีการศึกษา 2566 คือ โรงเรียนบ้านนาอิชาง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ครู จำนวน 14 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 42 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 42 คน และภาคีเครือข่ายและผู้ประกอบการ จำนวน 10 คน มาจากการกำหนดขนาดจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 5 การขยายผลรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 กลุ่มขยายผลในปีการศึกษา 2567 คือ โรงเรียนป่าขุ่นเจริญวิทยา โรงเรียนวังโป่งดำรงวิทย์ และโรงเรียนบ้านร่องลึก ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ครู จำนวน 38 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 21 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 101 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 101 คน และภาคีเครือข่ายและผู้ประกอบการ จำนวน 10 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย การศึกษาและสถานประกอบการ แบบสอบถามแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย การศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ แบบสัมภาษณ์ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการ แบบบันทึก การสนทนากลุ่ม แบบประเมินรูปแบบ แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบ แบบสอบถามทักษะอาชีพ และการเป็นผู้ประกอบการ แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องของรูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน ตามวงจรร่วมพัฒนา 4 ขั้น (Four Step Co Development Cycle Management Model) ได้แก่ ขั้นที่ 1 ร่วมวางแผน (Co-Planning) ขั้นที่ 2 ร่วมปฏิบัติ (Co-Implementation) ขั้นที่ 3 ร่วมรับผลประโยชน์ (Co-Benefits) ขั้นที่ 4 ร่วมประเมินผล (Co-Evaluation) และการประเมินผล ประเมินรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวม พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย การศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า

3.1 ผลการดำเนินงานตามขอบข่ายรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า

4.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ภาคีเครือข่ายการศึกษาและผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมากที่สุด

5. ผลการขยายผลรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 พบว่า

5.1 ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 หลังการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

5.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ภาคีเครือข่ายการศึกษาและผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 หลังการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด